

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA 21 DE FEBRER DE 1913

NÚM. 1782 ————— ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

ELS DRAMES DEL GEL

El capità Scott-Cambó i els seus companys d'aventures electoreres.

(Pocs moments abans de rebre els socors de la Defensa i dels carlins).

Els sense rubor

He rebut la visita d'un amic aribalari, un d'aqueixos amics que recullen tota mena de murmuracions i us les porten amatents, com si us fecin un gran servei.

Ell viu amargat i voldria amargar al cronista fent-li retret de certes alusions a una certa pipa, a un cert caçador i a un cert minyó provincià que, en cerca de notorietat, diu que ha vingut a Barcelona a exercir l'esport de la reventada, mitjansant una mòdica retribució. Voldria ensenyar-me el cos del delictes; això és: un escrit d'un follet que's publica setmanalment. El bon amic ha necessitat dues o tres setmanes per a donar un pas decisiu i eixir en defensa del cronista que no coneixia l'insidiosa alusió. Porta un article dividit en dues parts, l'una titolada *Norma per a arribar a geni abans d'entrar en quinta*, i, l'altra, *Manera segura de sostenir-se eminent fins a la vellesa, amb un gasto insignificant*.

Passo'ls ulls per les *quarterelles*—no sé si catalanitzo prou bé'l mot castellà *cuartillas*—i topo amb lo següent:

«Començaràs per un sonet d'amor a l'aimia i un intent de suïcidi als quinze anys. Si fossis ric, pots estalviar-te d'atentar a la teva vida, però és imprescindible que t'escapis amb una ballarina. Escriu, això sí, amb un estil que mai pugui confondre's amb els que'n saben més que tu. Es tant senzill fer-ho així, que no podríes pas fer-ho altrament, encara que t'ho proposessis.

»No tinguis pressa en col·laborar en cap revisteta; recorda't que a Catalunya hi hà més revistetes que col·laboradors.

»T'arrimaràs a un dels que valguin, esmersant tota la teva activitat en donar-li a entendre que sense tu no se li faria justícia. I posa't botins de color de cendra.

»Cal també que retiris tard, i que quan no tinguis diners no facis ressopó i quan en tinguis sàpigues pagar-lo als altres. Això sí: cada nit, invariablement, has de despedir-te dels amics amb una gràcia maliciosa, que punxi i esquarteri. Deixaràs una magnífica impressió de terrible i d'enginyós, que'ls farà rumiar mentre se'n van al llit, declarant la teva amistat insubstituïble.

»Aprés, fes lo que vulguis. Hi hà mil escoles i mil estètiques a fundar, per a emmotllar-les a la teva obra. Com suposo que hauràs exercit de crític, els crítics te respectaran, perquè ells també hauràn sigut autors o voldràn ésser-ho, i necessitaràn dels teus serveis...»

I així continuà el nostre amic, qui certament no arriba pas a una notoria dissecció dels nostres corsaris intel·lectuals.

En la segona part ja és més expressiu. Parla de l'elogi mutu; de com se deuen establir societats comanditàries i revistes ditiràmiques, a base d'un editor literat, on cada redactor aixequi a l'altre; on se publiquin caricatures, escenes de drama—amb el corresponent gravat—o lo que siga,

acompanyades de crítiques tant extenses com calgui i tant expressives com se pugui, per a millor satisfacció de l'elogiat de torn, que en l'edició vinenta ha d'oficiar d'elogiador.

Parla també de dramaturgs que han trobat maneres de fer-se més interessants que la seva obra. Exemples: roman-dre, el dia de la representació, en la platea del teatre, fins l'instant precis de caure'l teló, procurant que'l públic noti que corre per a ficar-se a l'escenari; logrant així que tothom el conegui abans i després d'ésser ovacionat; i tenir un estol d'amics que l'esperin al final de l'últim acte, i, abans que'ls espectadors puguin eixir, fer-se abraçar en els *pasillos*, interrompent la circulació, amb lo que s'obté un positiu efecte.

També s'ha de saber somriure a l'hora dels aplaudiments, com aquell qui està convençut de que no podria ésser d'altra manera, i en els dies successius cal moure's molt, familiarment, de les taules al pati i del pati a les taules, atreient les mirades, per a que millor el recordin i l'admirin.

Altres agudes observacions fa'l nostre amic aribalari, referents, especialment, als dramaturgs, pels quals sembla sentir un poc d'enveja, no deixant en pau, per això, a les altres varietats d'intel·lectuals.

En realitat, els *sense rubor*, com ell anomena als aludits, tenen motius sobrats per a queixar-se.

Per lo mateix, no seguim extractant la curiosa *Norma per a mantenir-se eminent fins a la vellesa, amb un gasto insignificant*.

Que'l lector en prengui la bona voluntat.

P. BERTRANA

EL VIGATANISME I LA TERRIBLE QÜESTIÓ ORTOGRÀFICA

L'unificació de l'ortografia catalana—que és la sola unificació tolerable—ha suscitat la protesta del *cantó* de Vic, particularisme localíssim dins el particularisme català. Els *vigatans*, donant an aqueixa paraula'l seu sentit històric, quasi sinònim de carlí, m'han fet víctima de les seves ires, varies vegades, en cert periòdic, segons he sentit dir. Però jo tinc per a ells la simpatia que's té per a tota cosa pintoresca, típica, ben indígena; i em semblen una amable i curiosa decoració de fons per al nostre *tirolisme* català. Per això aquesta guerra civil entre dues ortografies, aqueixa creuada per la bona causa ortogràfica, aqueix bac-de-rodisme de la vella i santa grafia, tenen un posat heroic de brava i honesta tarasconada... Espero que, dintre'l mateix «Institut d'Estudis Catalans», aquella bona ànima inquisitorial de mossèn Alcover alçarà un cisma en favor d'aquesta causa, posant al seu servei les truculencies excrementícies del seu lèxic...

L'ortodoxia i l'ortografia... Dos *ortos* que bé podrien ésser el mateix. Jo'm demano si hi haurà, en el fons de tota la vella dissidència religiosa dels homes, una lluita entre les dues grafies (l'*ortografia* i l'*heterografia*) de les coses que atanyen a la divinitat. Jo'm pregunto si totes les demés heregíes, com aquesta *heterogràfica* que ha invadit avui la propia Acadèmia de la Llengua Catalana, no podrien defi-

nir-se com a *males escriptures* dels sants noms de Déu, precisament contra la *Santa Escriptura*... Càndid, si retornés an el món, podria demanar-se, davant un bell aute de fe, o una gloriosa matança d'infidels:

—Per què mateu aquesta pobre gent?

—Ah!—li contestaria'l séu doctor Pangloss.—Tot està molt ben fet! Aquests homes cometien l'horrible impietat de escriure el nom del Fill amb una *y* grega, lo qual, com veieu, és una escandalosa blasfemia!

—I, aquests altres que són expulsats de les seves terres a mà armada, quina pena han comesa?

—Abominació! Pecat!—respondria'l Mestre.—Aquests s'atreviren a estampar el nom de la Verge Maria amb un accent obert sobre la primera e, i en canvi suprimien sacrílegament l'accent de la i. La justícia del séu desterro no pot ésser més manifesta!—

La qüestió del Verb (que era Jesús, com tots sabem) ja causà més mars de sang que de tinta; i el verb és cosa gramatical, part de l'*oració* en tots els sentits de la paraula.

I si m'apureu molt, us diré que més de la meitat de les grans i cruentes disputes humanes són això: divergències de ortografia. L'ortografia és la més punyenta i terrible de les coses que separen els homes, o millor dit, que'ls fan llençar-se els uns contra'ls altres, a manera de lleons. És pura ortografia la dissensió entre quasi tots els filòsofs, l'ortografia amb que cal escriure (o siga *imaginar* plàstica i visiblement) les coses invisibles o abstractes. És pura ortografia la meitat de les qüestions polítiques, mena de *foot-ball* on els contrincants se tiren a la cara la gran pilota de les metàfores. Les lleis de persecució contra l'idea són obstinacions d'una ortografia vella contra la nova, tal vegada esperant l'hora d'altres lleis de jurisdiccions en favor de la nova ortografia... El món és una immensa gavia de gramàtics i grafòmans, que s'escometen a cops de ploma, en defensa de les *hh* proscrietes o de les *hh* vigents, mentres, tal volta, un sublim déu irònic s'ho mira desde una vaguetat de núvols, refregant-se les mans, fent apostes amb els altres déus, en favor d'uns o altres combatents, com en les corredices de cavalls, i tot posseint el greu i sublim secret de l'inexistència de les ortografies...

No serà, l'ortografia, el més ideal i fantàstic dels *sports* humans, perque s'ocupa d'una cosa on manca la primera materia, ja que, en el fons, el món no és més que escriptura i a sota de les *hh* pomposes i de les *yy* elegants, *no hi ha res?*

GABRIEL ALOMAR

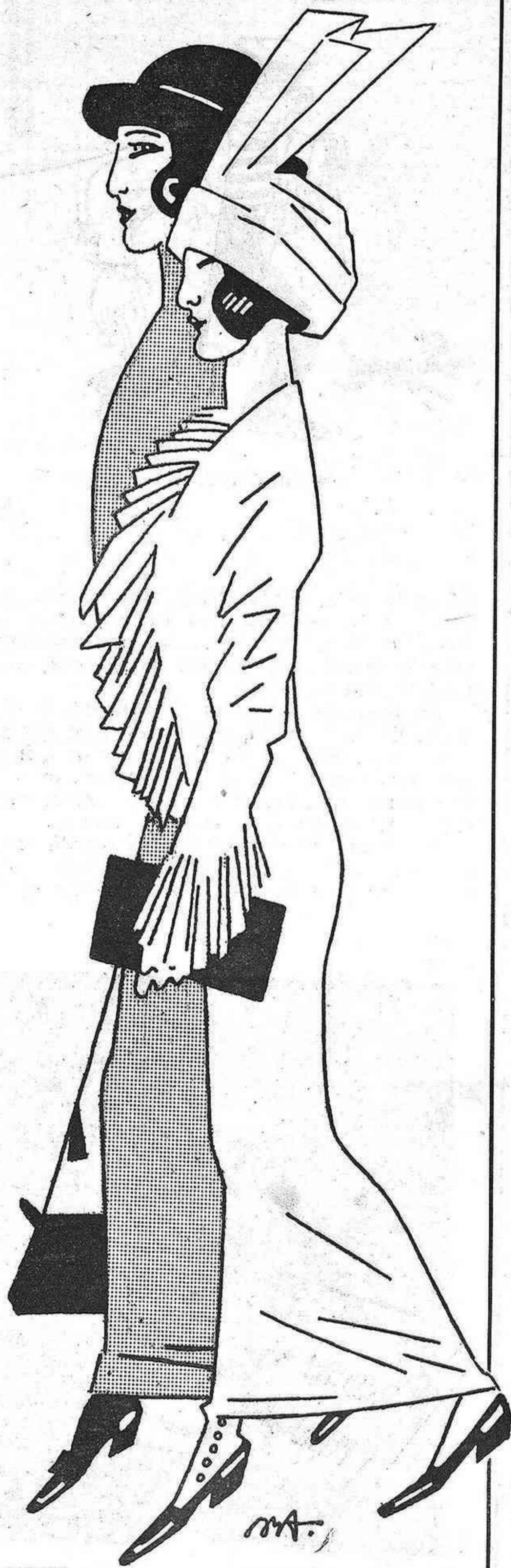

Notícies fresques

Sí, fresques. Tant fresques, que ara mateix acaben de arribar del pol Sur, conservant encara l'impressió d'aquell dipòsit immens de gel natural i aigua *frappé*.

El capità Scott, comandant de l'expedició anglesa sortida de Londres, en direcció al pol antàrtic, el dia primer de Juny de l'any 1910, ha sigut trobat, en un dels llocs més deserts d'aquelles regions, mort de fred i de gana, com un pobre pardalet l'endemà d'una furiosa tempesta.

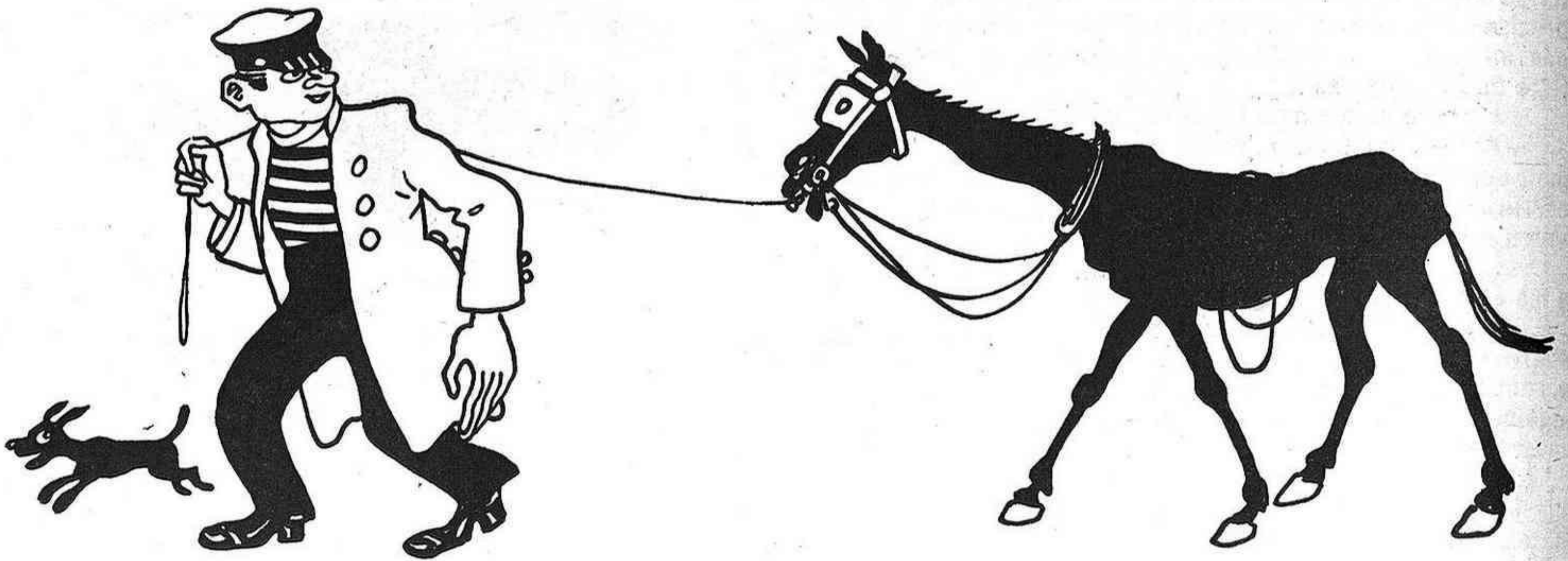
Per lo que's veu, als pols no solament s'hi representen comedies tan gracioses com la d'aquells dos *boleros* Cook i Peary que, tres o quatre anys enrera, després d'haver-nos divertit uns quants mesos amb les seves disputes, sobre qui era'l primer d'ells que havia arribat a l'extrem septentrio-

SUFRAGETES

—Els homes?... Per a què'ls necessitem els homes?

—Amb això tens raó. Jo en tot el «dia» no'n necessito cap.

UN CONFLICTE...

Els cotxers que sí que... vinga retirar tots els cavalls.

nal de la terra, varen acabar per confessar que ni l'un ni l'altre hi havien estat mai.... També de tant en tant s'hi representen drames terribles, pavorosos, salpicats d'emocionants incidents i arrodonits per un desenllaç dels que fan posar els pèls de punta.

Ha sigut ben desgraciat, tant mateix, el pobre Robert Scott. Ell va ésser qui, després de mil peripecies que seria llarg contar, ensenyà als exploradors el camí dret i segur per a arribar al pol antàrtic. I, no obstant, quan s'ha tractat de realitzar el viatge, anant-hi decididament, altres i no ell són els que s'han endut la victòria definitiva.

En efecte. Al mateix temps que'l capità Scott sortia de Anglaterra en direcció al pol Sur, sortia l'Amundsen de Noruega, amb objectiu idèntic. Per camins distints varen inter-

nar-se els dos exploradors en aquelles regions desconegudes. Sense saber res l'un de l'altre, empengueren la marxa cap al pol, i quan, vencent tota mena de dificultats, logrà al fi el capità anglès tocar la meta dels seus ensomnis, vegé amb la consegüent sorpresa que'l seu contrincant havia tingut la fortuna d'arribarhi primer que ell.

Així ho explica el mateix Scott en la relació que s'ha trobat damunt del seu cadavre: «Després de catorze dies de camí, el 18 de Janer de 1912, vàrem arribar al pol..., i vàrem trobar-hi la bandera noruega que hi havia plantat l'Amundsen, i la seva tenda de campanya».

Què havia de fer, davant d'aquest fracàs, el pobre descobridor... d'una cosa ja descoberta?... Tornar a la costa, a Hut Point, aon, amb el barco i el reste de l'expedició, el doctor Atkinson devia esperar-lo. I això és lo que'l capità anglès no pogué aconseguir. Durant aquest penós regrés fou quan el brau Scott i els quatre amics que l'acompanyaven, acabades les forces, agotats els aliments i el combustible, varen anar morint un a un, deixant com a fites del seu pas, escampats sobre la blancor de la neu, els seus gelats cadavres.

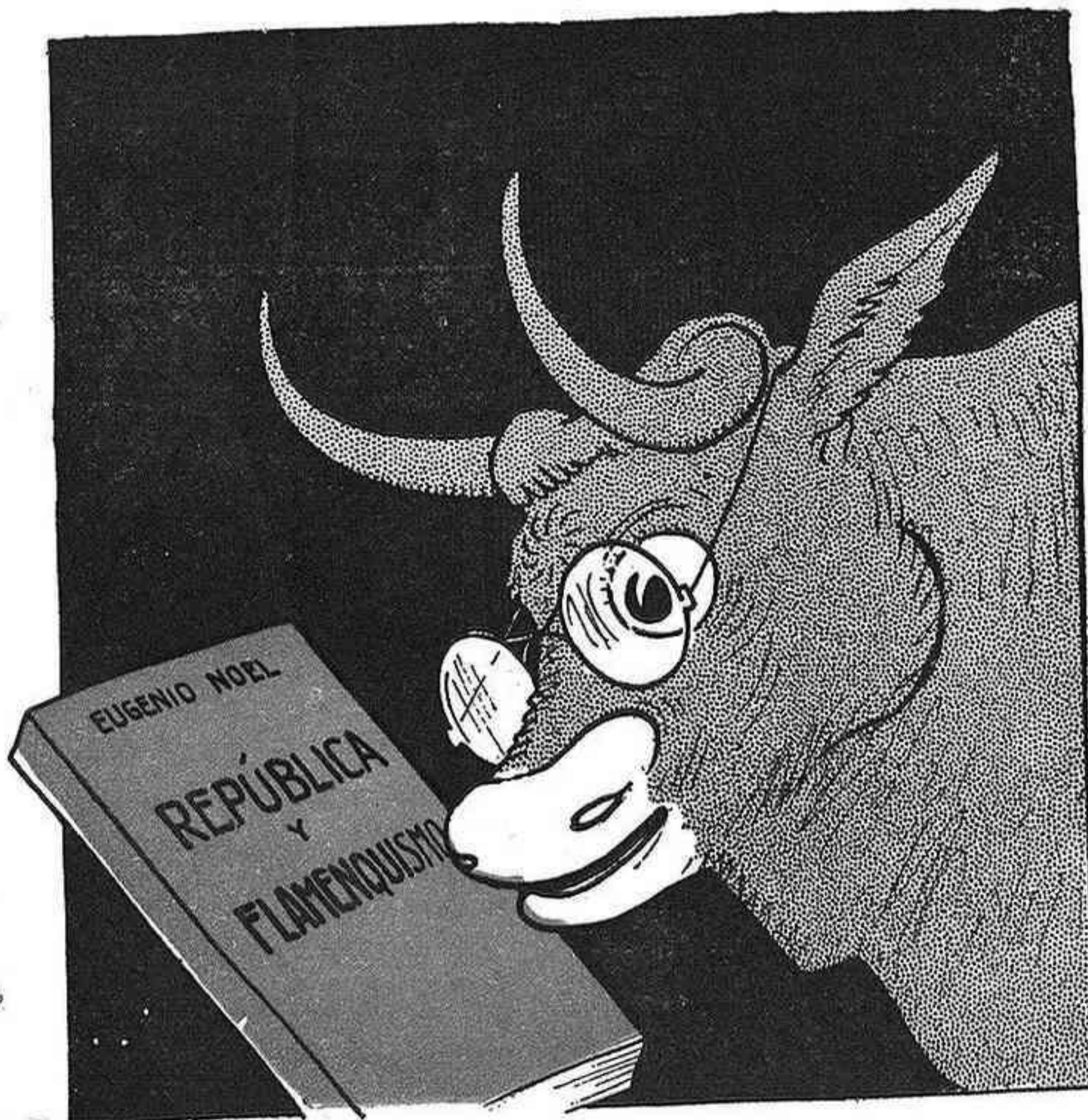
Segons la relació a què abans hem fet referència, la mort del desdixat explorador degué ocórrer el 25 de Març, quan els expedicionaris se trobaven a 20 kilòmetres d'un dipòsit de queviures deixat per ells a l'anada. Una mica més d'ànim per a caminar que haguessin tingut, i la seva salvació era segura. Quan el doctor Atkinson, alarmat per la seva tardança, se resolgué a anar a buscar-los, trobà als exploradors morts de gana i de fred... i, a poca distancia del lloc de la catàstrofe, intacte i ben proveït, el dipòsit d'aliments i combustible.

* * *

No cal dir l'impressió que aquesta tragedia ha causat, tant a Anglaterra com a les demés nacions civilitzades que, amb el natural interès que aquestes aventures inspiren, següen atentament el curs de l'expedició Scott.

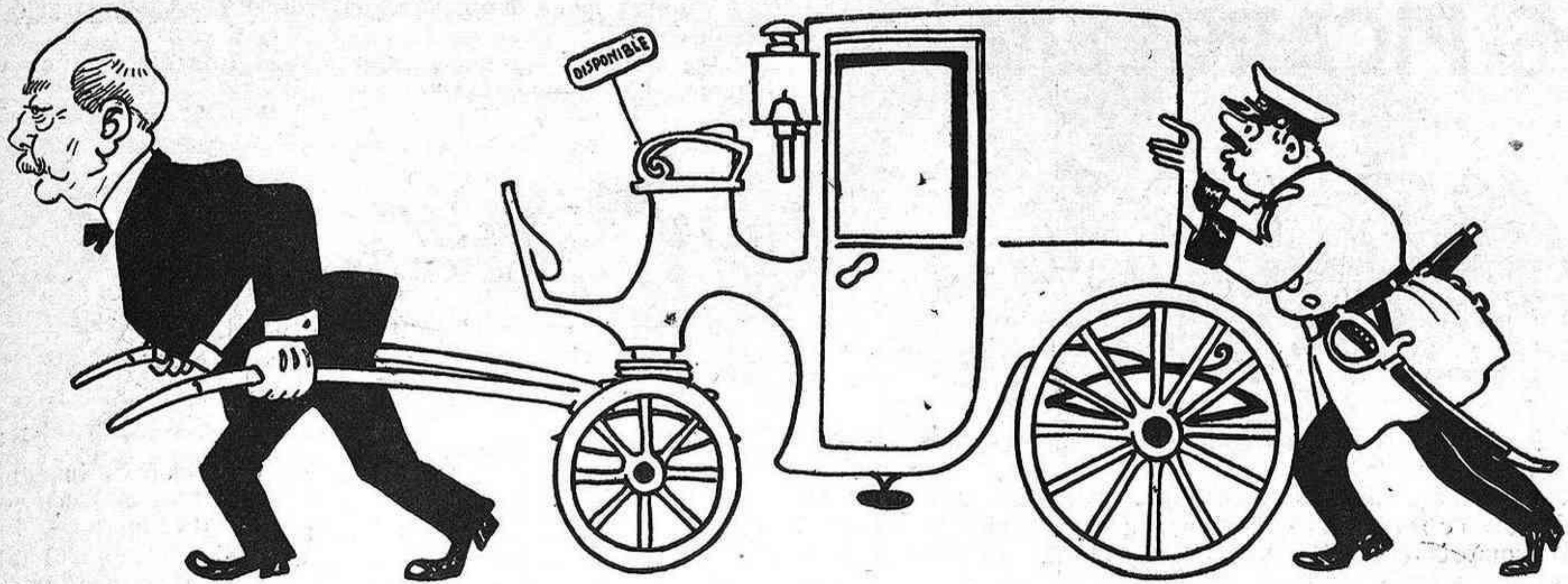
Lluny de nosaltres el propòsit de pertorbar el concert de planys que per tot arreu s'aixequen, ni de posar a l'oració fúnebre que'l món ha dedicat als expedicionaris del «Terranova» el més petit reparo; però, amb tota franquesa siga dit, no és una viva llàstima que homes forts i intel·ligents, com ho eren el capità Scott i els seus companys, exposin la seva vida, i la perdin, si les coses van mal dades, en una empresa de tant discutible utilitat com la de plantar una bandera al pol Nord, o al pol Sur o al pol que siga?

Què anaven a buscar-hi, allí, els viatgers anglesos? Què

ELS SANEJADORS

—Romanços!... Contra'ls toreros, poden més les meves banyes que'ls teus llibres.

...A LA PLAÇA DE SANT JAUME

L'Arcalde que sí que... vinguen cotxes a la Casa Gran.

hauria guanyat el genre humà si, al costat de la bandera clavada en el punt polar per l'Amundsen, el capità Scott hagués pogut posar-hi la de la Gran Bretanya?

Confessa el desgraciat explorador en les seves tràgiques memòries que hi hagué moments en que la temperatura arribà a baixar a 47 graus sota zero...

En un segle en que, per a combatre el fred, les habitacions s'encatifen, se dota a les cases de calefacció central, homes i dones se cobreixen de pells i fins la policia gasta guants, anar a sofrir per gust, voluntariament, 47 graus sota zero!...

Brrrrr!...

A. MARCH

Del jardí dels humoristes

ENGINY I ECONOMIA

Com tenia per costum cada dissabte, el senyor Passarell va deixar-se caure, allà a entrada de fosc, a càl barber. Però, quina terrible sorpresa, la seva, al llegir, en un quadret penjat a fóra la porta, «Desde avui: Afeitar, 25 cèntims!» Set anys que anava a la mateixa barberia i mai li havia costat, cada servei, més enllà de quinze... A què venia aquell augment escandalós?

El senyor Passarell, enemic de tenir paraules amb ningú i molt menys amb l'inconsiderat barber, no va volguer ni esbrinar-ho; sinó que, girant cua decidit i entornant-se'n a casa, va exclamar:

—Més hi perdrà ell que jo. M'afaitaré sol.—

I dit i fet. Després d'esmolar una vella navaja a la pedra de l'aiguera, va provar de rapar-se, conseguint-ho amb tanta fortuna, que mai més ha hagut de menester quart i ajuda en qüestions de pèl.

Però no acabaren aquí les seves economies.

Quan, al cap de poc temps, el seu criat i la seva cuinera li demanaren en corporació un petit augment en llurs respectives mesades, el senyor Passarell va despatxar-los a tots

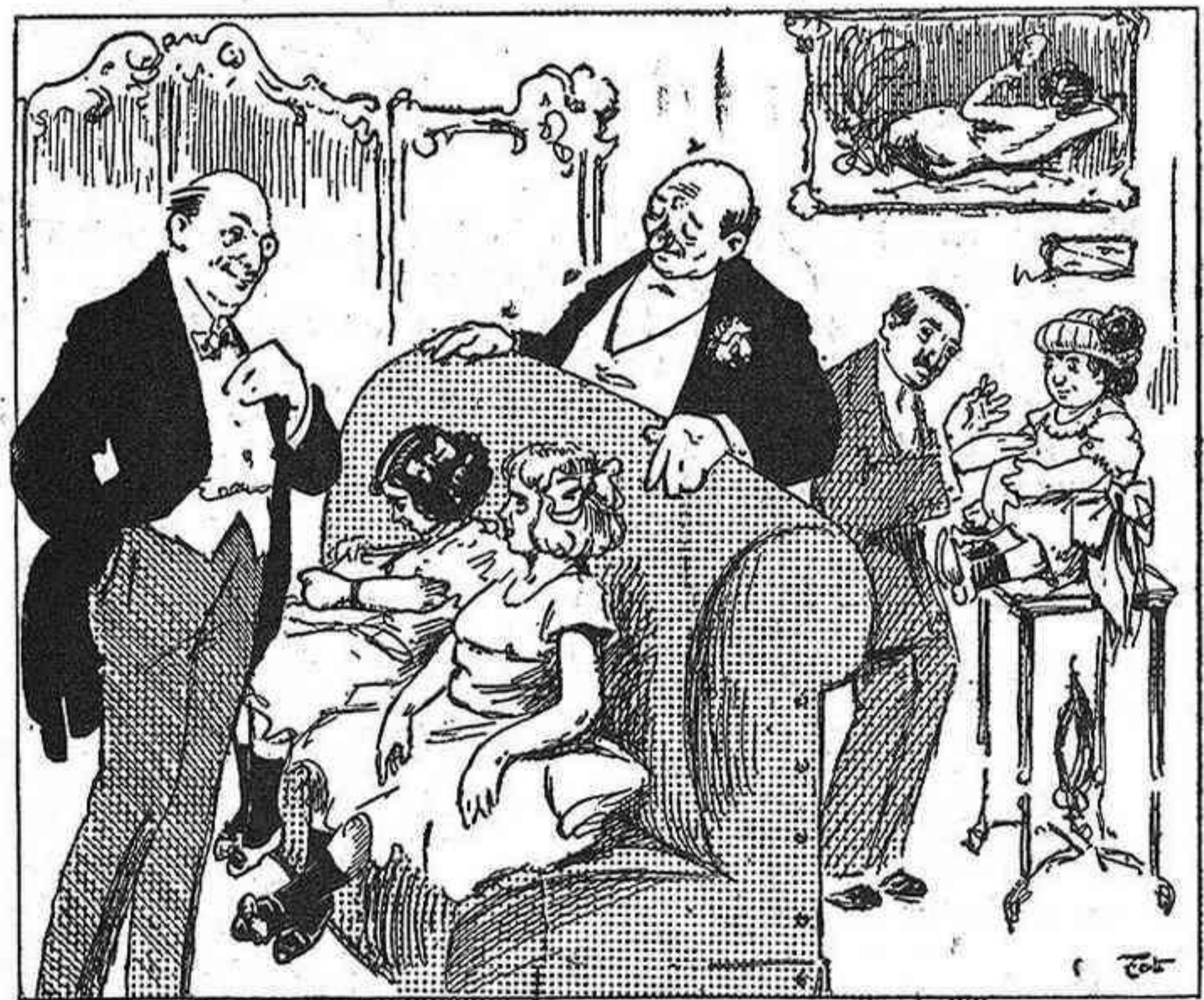
dos de punt-en-blanc, i avui ell mateix es neteja la llibreria, s'enllustra les botes, es porta el cafè amb llet al llit, và a la Boqueria, es cou el menjar, se'l serveix a taula, i s'ho fa tot, amb tal discreció que mai més haurà de menester criats, segurament.

Així, el senyor Passarell, va anar fent estalvis en totes aquelles coses, en tots aquells articles, que pujaven de preu. Amb les palles d'una estora vella que tenia, va fabricar-se un barret de palla; d'un manat de teies, estallades amb paciència, va fer-ne sis paquets d'escuradents; es teixí una americana amb el cotó hidròfil que va sobrar-li d'una cruenta operació que li havien fet anys endarrera; es posà mitges soles a les sabates valent-se de dos talls de *beefsteack*; s'empastà dos caixals corcats amb plata de la d'embolicar xacolata; en els testos de la galeria, en lloc de plantar-hi clavellines o geranis, hi plantà fabes i mongetes...

I, finalment, un dia, a l'adonar-se que'l sucre s'havia apujat de vint cèntims el kilo, ell que sí, quina'n va fer?

Es va procurar la diabetis.

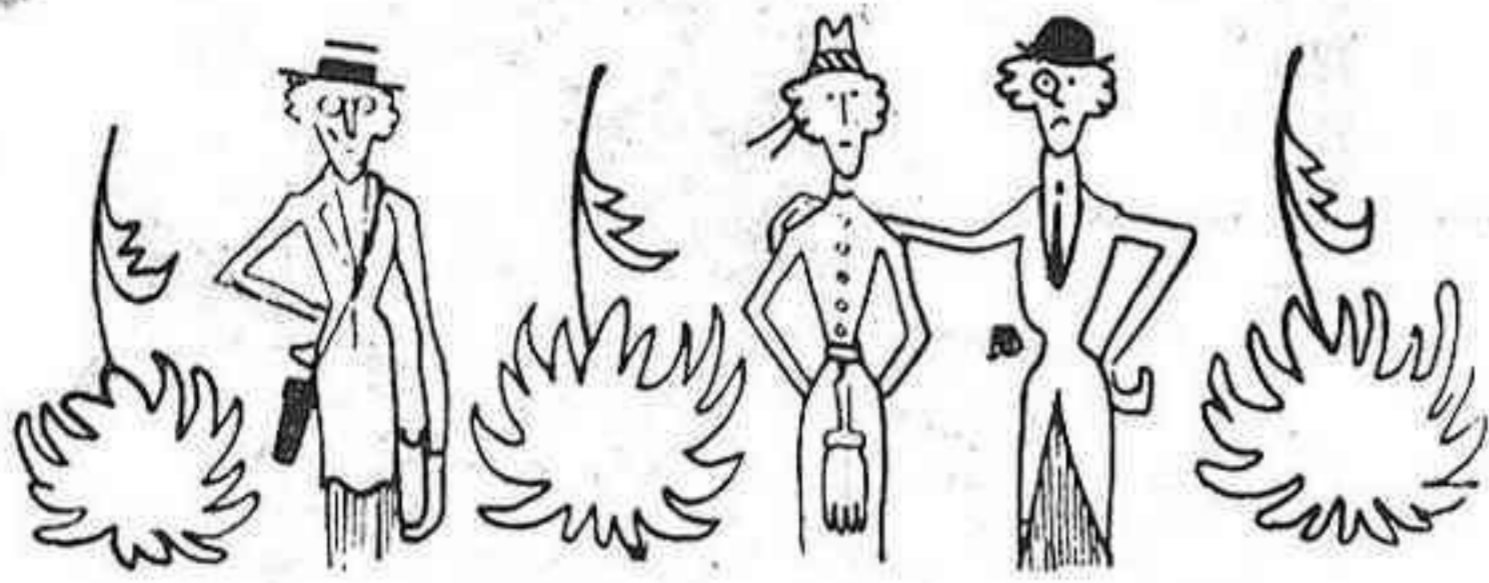
B. GERVASI.

ESCOLA DE MALES COSTUMS

—Que no sabeu què cosa és l'amor, dieu?... Aquesta tarda us portaré al cine, i d'allí en sortireu mestres, jo us ho prometo.

PICAROLEIG

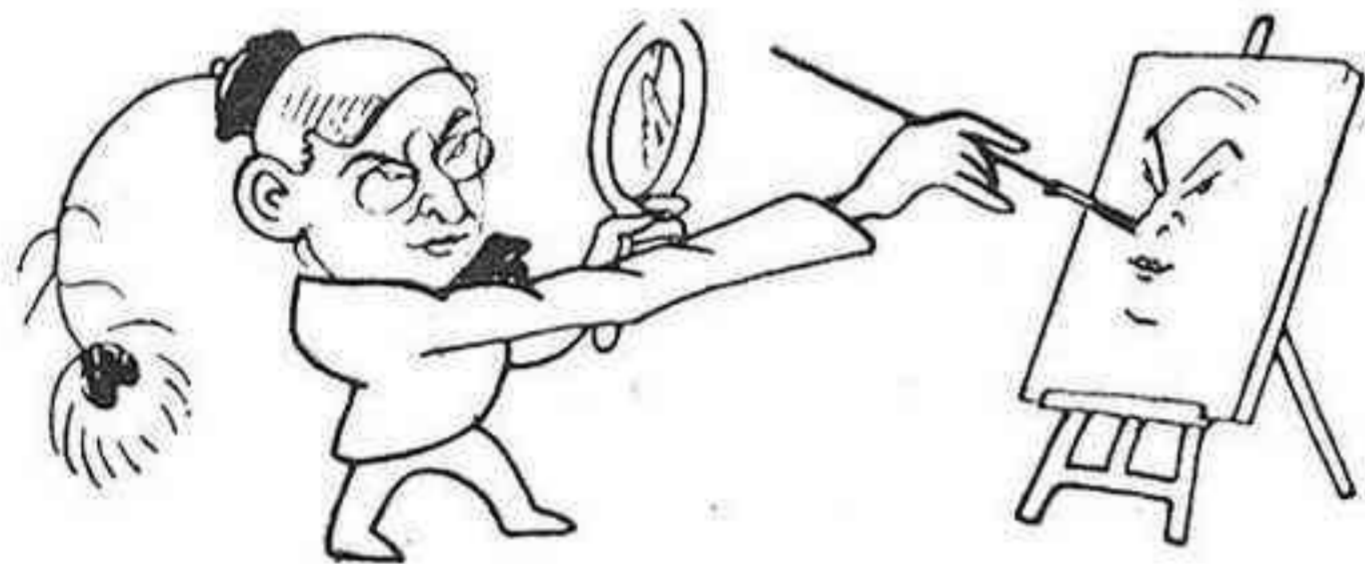

Les sufragistes de Londres les han empreses, darrerament, contra les flors.

No fa gaires dies, entraren a una exposició de floricultura i arrencaren crisantems per valor d'un grapat de mils *sheellings*.

Es comprèn l'odi d'aqueixes dones contra les flors, lo més hermós de la terra.

Es clar, com que les flors no s'han fet per a elles...
Són tant lletges, que ningú'ls en tira!

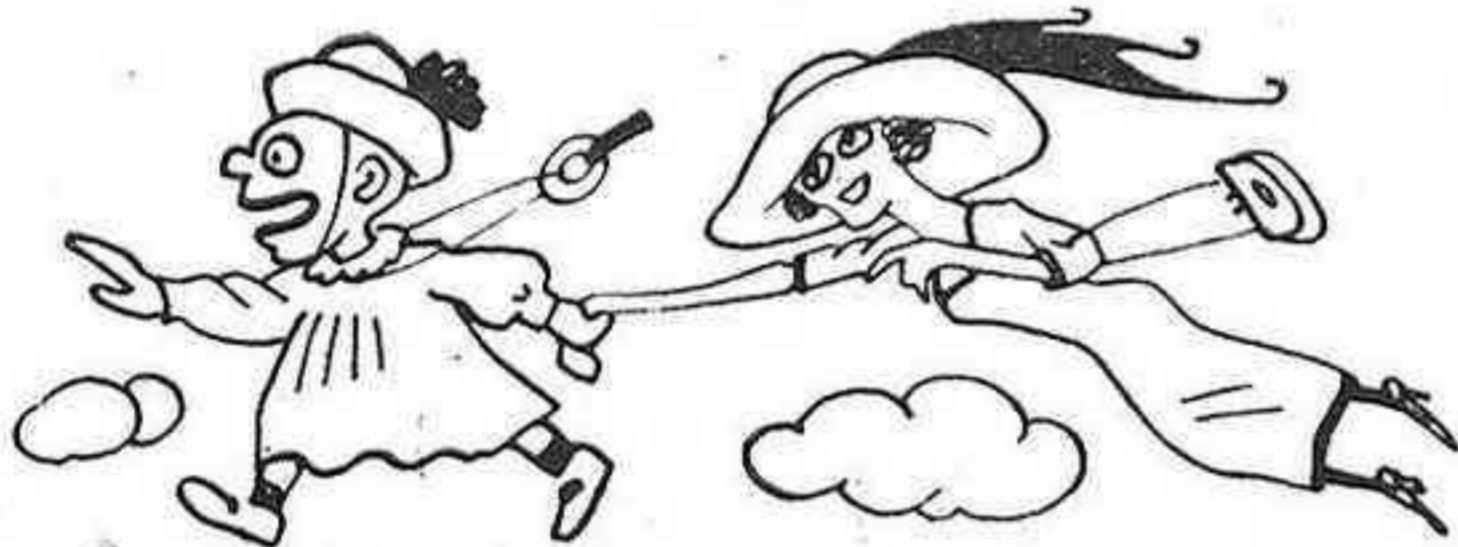

L'Oriol Martorell ha donat una conferència pública, explicant la seva brillant gestió en el Municipi.

Deu ésser molt trist i molt violent això d'haver de parlar d'un mateix—i més en termes laudatoris,—però aqueixes normes ja fa temps que les estilen els nostres administradors.

Els electors del districte no s'amaguen de dir que'l simpàtic regidor va fer-se un meravellós retrat d'ell mateix.

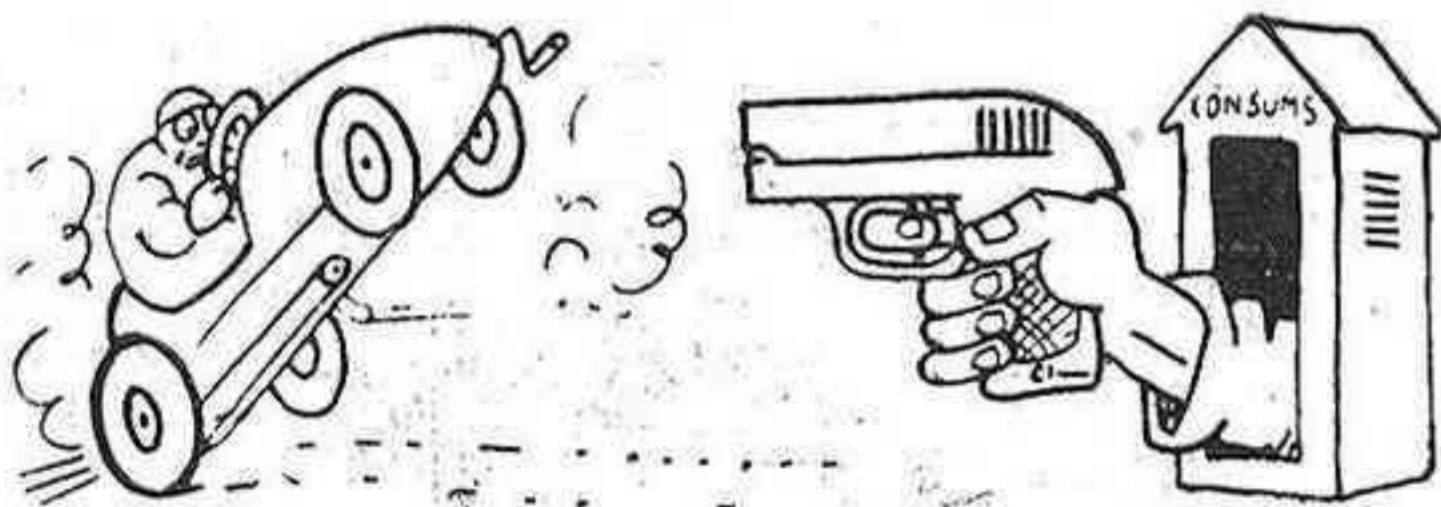
Nosaltres confessem que'ns hauria agradat molt més pintat per en Ribera, l'autor de *Salomé*.

Una senyora ha denunciat el novio de la seva filla per haver fugit amb aquesta en desconeguda direcció.

El raptor, o siga'l mascle d'aqueixa parella de colomets frissosos, és un xicot de catorze anys.

Abans eren els admetllers que insinuaven l'esclat primaveral; ara no, ara són les fugues amoroses de les criatures de bolquers que anuncien l'arribada de la primavera.

L'Administració de Rentes consumeres avisa als automobilistes que aturin els cotxes a l'arribar a les casetes dels *fielatos*, advertint-los que, si no paren a les bones, els burots posaran a les carreteres *obstáculos insuperables* per a la continuació de la marxa.

A quina mena d'obstacles se referirà l'Administració de Rentes?

Als mateixos de què's valdràn aviat «tots els pacífics» viants?... les «brownings»?

De banyofilia.

Els *diestros* «Posadas» i «Belmonte», benemèrits inauguradors de l'actual temporada taurina, varen eixir a la plaça vella amb braçal negre, per la mort del «Dominguín».

Dels sis braus que varen treure després, diu que n'hi havia quatre de negres. També devien dur dol del «Dominguín».

Prego als caixistes componguin «Dominguín» amb negretes; així ens associarem tots al dol nacional.

Bona pensada!

L'enlairament d'en Romanones al Poder ha motivat el reviscolament de les *forces* de que'l partit lliberal dinàstic disposa a Barcelona. Les divisions que fins avui el consumien havien determinat la formació de nombroses fraccions locals, que, com és natural, sembraren la desconfiança i l'ensopiment entre la *masa* dels afiliats.

Vingué la mort d'en Canalejas; més tard la d'en Moret, i sentiren, els prohoms del partit lliberal-dinàstic barceloní, la necessitat en que estaven d'aplegar les unitats disperses i fondre's per a sempre més en un sol bloc.

Entrevistes, conferències, raonaments i pactes secrets, la conseqüència dels quals no tardarà en fer-se sentir.

En el jardí del Tívoli, oficina d'en Grañé, varen pendre's els primers acords per a establir l'unio tant desitjada. El lloc no era gaire apropiat, si es té en compte que'ns trobem en ple hivern.

—Citem-nos a la plaça del Teatre—digué en Trilla an en Grañé i a l'Inglès.

—De cap manera—contestà aquest últim.—Sobre que'l Tívoli ve millor, em cab el recurs de mirar les dones de la platea, així que comenci a parlar en Gassol.

—Jo no estic en condicions d'aguantar les humitats—s'atreví a objectar en Trilla.

—Al Tívoli, o deixem-ho córrer—digué, boi enfadat, l'Inglès.

L'Utzet volfa que la reunió es fés en un camp dels voltants de la Sagrada Família, per a estalviar-se així els cèntims del tramvia. La proposició fou rebutjada per unanimitat.

Se reuniren al Tívoli, els prohoms, i acordaren, de bon principi, destronar an en Collaso.

—El nou quefe—digué en Trilla—ha d'ésser home d'empenya, no gastat en les lluites de campanar. Les patums han passat a l'història.

—Poc a poc—objectà en Serrano.

—Dic que s'ha de llicenciar an en Collaso, o, sinó, no farem

res. En Romanones se burlarà de nosaltres si veu que no hem trobat un home amb els arrestos i l'energia que Barcelona reclama.

—En Sostres...—s'atreu a insinuar en Vega.

—*Alto!*—digué l'Utzet, furiós.—Per en Sostres no hi passo.—

I així transcorregué la primera nit.

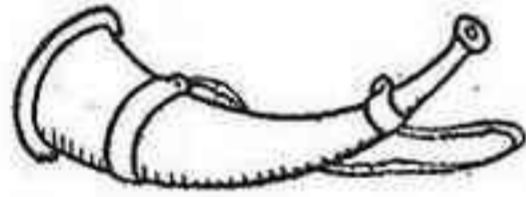
Acabà la funció i el sereno'ls obligà a sortir al carrer.

En ple passeig de Gracia seguiren els lliberals la seva conversa.

Era ja de matinada quan acordaren, primer, anar a Madrid i fer acte de sumissió an en Romanones; segon, deixar a l'iniciativa del comte'l nomenament de quefe local; tercer, declarar guerra a mort an en Collaso, i, per últim, estar a l'aguait, per si lograva don Alvar calçar-se la presidencia de l'Ateneu de Madrid.

—En aquest cas—digueren—presentarem nosaltres an en Grañé, a les primeres eleccions que l'Ateneu d'aquí celebri.

X.

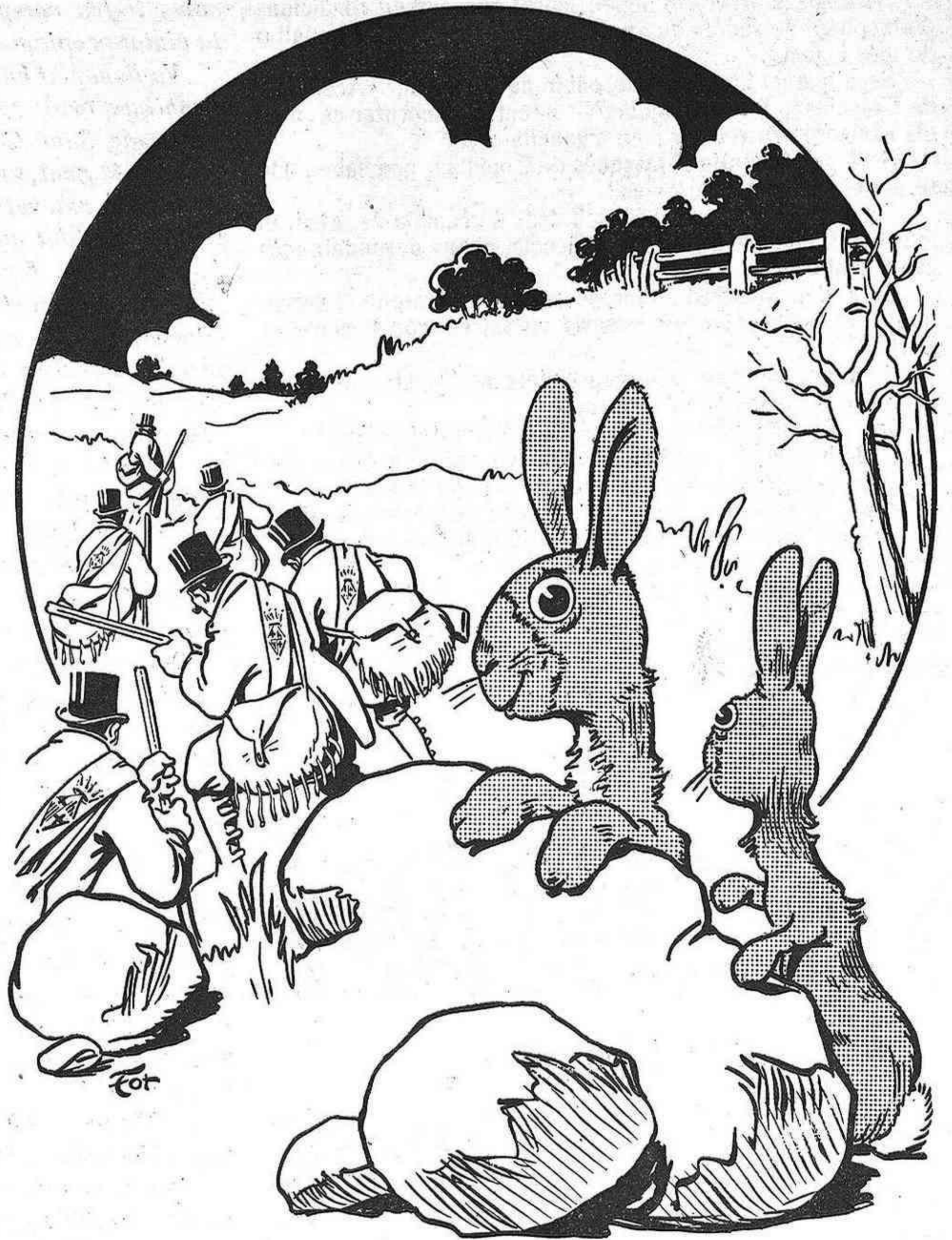

ELS PARDALS DE LA RAMBLA

Entre lo poc netament barceloní que li resta a Barcelona, és indubtable que la munió de pardalets que s'ajiquen a posta de sol en els plàtans de la rambla és una de les coses que tenen més caràcter.

De cada mil persones que ramblegen en aquella hora, de inusitat moviment, per la gran arteria ciutadana, setcentes, al menys, dediquen un esguard d'admiració o de curiositat a les branques dels arbres, que van poblant-se ràpidament d'aucellets, d'aqueixos aucells simpàtics que, a l'unisson, comencen allavors el seu xarroteig capvespral, especie de rosari cantat que no s'obliden mai de passar abans de posar el capet dessota l'ala. Les altres trescentes persones, les que transcorren preocupades amb llurs negocis o amb llurs deries, les que no guaiten mai de la vida enlaire, també s'hi fixen ben aviat; però aquestes s'hi fixen per força, de mala gana, i llur esguard és més d'ira que d'admiració. La blanca deposició dels pardals els cau blanament, suaument, *coquetament*, damunt del barret o damunt l'espatlla. Es un amistós copet d'avís al tranzeunt distret, com volguent dir-li: —Ei! No badis! Recordat que som aquí dalt, nosaltres.

Abans, els pardalets, no tenien especial predilecció per un determinat troç de rambla; potser la tenien per un arbre, el més ufanós, el de més brancatge, el que'ls ofería més protecció. N'hi havia que s'ajocaven a la rambla de les Flors; ara no n'hi veureu ni un. La majoria, antigament, feien nit a

«Hoy, el señor Alcalde y varios concejales han pasado el día cazando en los vecinos montes.»
(Gaceta de los diarios)

El conill: —Ai, que'ns ficaràn al sarró!...
La conilla: —No tinguis por, menut. Aquests ral, ja'l duen ple, de Barcelona, el sarró.

la rambla del Mitg, potser perque és el rovell de l'ou; potser perque'ls còmics els distreien. Encara n'hi dormen bastants, ara, però no té comparació amb el nombre dels que s'hi hostatjaven anys endarrera. Avui, els pardals, com la vida comercial de Barcelona, tendeixen a anar cap amunt. Així veureu avui el major nucli, la veritable munió d'aqueixos nocturns ciutadans de ploma, a la rambla dels Estudis, en el troç que và del carrer del Carme al carrer del Bonsuccés.

Per què, ara, els pardals s'ajiquen amb preferència a la rambla dels Estudis?

Heusaquí una enquesta curiosa que mereixeria la col·laboració, no sols dels tècnics naturalistes, sinó dels homes d'enginy.

Serà que'ls pardals estan dotats d'intel·ligència i saben que aquella és, precisament, la rambla que'ls pertoca, car de dies hi hà en ella les petites aus engaviades, que per això se'n diu vulgarment la *rambla dels aucells*?

Serà que'ls arbres d'aquell indret posseeixen condicions d'aixoplug i de redós que no tenen els altres de més avall o de més amunt?

Serà que no ignoren que allí hi hà la flamant «Academia de Ciències», i llur maquiavèlic intent és embrutar-se amb els savis que entren i surten d'aquella casa?

Serà per simpatia al marquès de Comillas, que saben que té allí el seu senyorial palau?

Serà, potser, perquè aquell tros de rambla és, avui, el més ben il·luminat i, per conseqüència, el que despedeix més calor artificial?

Serà que amb llur pintoresc rosari de piu-piu i xarro-teigs volen chorejar els rosaris missaires que's canten a Betlem?

Serà per a fer-se ben veure dels accionistes del Banc Colonial, els amos de la Reforma?

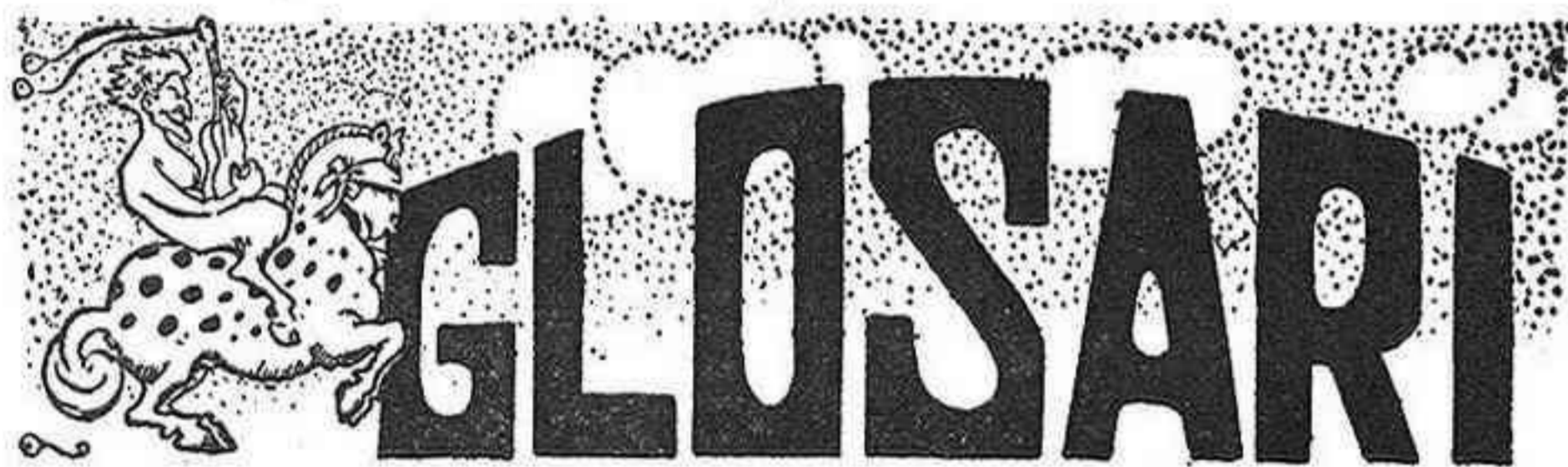
Qui és capaç d'esbrinar-ho amb probabilitats d'èxit?

Cada hu tindrà, no obstant, la seva opinió formada sobre aqueix punt; que cada hu, doncs, hi digui la seva.

A mi, deixeu-me creure que'ls pardals se posen, en aquella hora del vespre, a la rambla dels Estudis, amb l'intent de veure sortir les dependents d'«El Siglo».

Per a ells, pobrets, que en aqueixes nits d'hivern anyoren tant les joies del ple sol, no ha d'ésser un gros alicient, ademés de fruit de la vista de tanta cara bonica, sentir la dolcesa d'uns ulls càlids?...

FRA NOI

«DÉU VOS DÓ BON DIA»

Per a modos i criança, no hi hà com la gent de fòra. Els llegidors hauràn observat que'l pagès més senzill, al creuar-se amb un deambulant qualsevol per un camí ral, no deixa mai de saludar-lo, com toca a tota persona ben nascuda.

Alguns homes del camp, això del saludo, ho tenen tant arrelat, que en ells és com una mena de sacramental. Primer faltarien a la dòna i als sants manaments que a la complimentosa salutació dels vianants.

En coneixem un, de pagès d'aquests, l'Arcís, un pobre home de més de mitja edat, que no s'ha mogut mai del terròç, i, no obstant, ningú'l guanya en cortesia. Ell, la primera vegada que va venir a Barcelona, va venir-hi a peu i se'n recordarà tota la vida. Era un diumenge al matí; va eixir de casa seva—un blanc casolot de prop de Sant Cugat del Vallès,—emprenent la marxa cap al Tibidabo. El primer «prohisme» que va trobar, fou un pagès com ell, que anava a plantar cols.

—Déu vos dó bon dia!—exclamà'l nostre home.

—Adeussiau!—respongué l'altre.

I l'Arcís va anar fent camí cap a Barcelona. I a tots els que pujaven els empenia amb la seva cerimònia, sentint-se orgullós d'ésser el primer en saludar. Baixà pel viarany de càl Borni, seguí després pel camí de càl Gomis i, a l'entrar a Sant Gervasi, la barraca de con-

sums li feu comprendre que allí començava Barcelona, la ciutat propiament dita.

Va donar al burot el consabut «Déu vos dó bon dia» i continuà avall com l'aigua.

Desde Sant Gervasi als Josepets ja va topar-se amb molta més gent, subjectes que anaven als seus quefers: un forner, una vella, un municipal, una modista, un capellà, un soldat, una criada, un inspector del tramvia... I a tots els va fer la cantarella: «Déu vos dó bon dia!» Alguns li contestaven, d'esma, «Passi-ho bé»; altres, «Buenas»; molts, no feien sinó bellugar el cap, i la majoria's tombaven a mirar-lo compassivament. Es clar que an els de l'acera contraria no gosava dir-los res, perquè eren massa lluny (i prou feina tenia amb els que li venien a tret); però, dels que caminaven per la mateixa banda d'ell i li venien de cara, d'aquests no se'n descuidava ni un. Alçava la vista impertorbable i, sempre amb el mateix to, «Que Déu vos dó bon dia!»

I així va anar seguint pel carrer Major i així continuà per tot el passeig de Gràcia.

Quan va ésser a la plaça de Catalunya, la situació de l'Arcís es va anar agreujant per moments. Era tanta la gent que li venia de cara, que ja quasi no podia donar l'abast amb els saludos. I figureu-vos, a l'embocar Canaletes, el defici del pobre home!... Allí ja tothom es girava a guaitar-lo, rient, fent-ne mofa, i un escamot de trinzeraires començà a seguir-lo i a tirar-li tronxos. Però ell, impertèrrit, ferm, vinga donar el «bon dia» als tranzeunts. Fins que, oh, sarcasme del destí!, a l'arribar a la rambla de les Flors va veure que pujava una manifestació, una manifestació de sis o set mil persones que passava per allí amb motiu de qui sab què. Allà varen ésser els treballs per al desditzat pagès, víctima de la cortesia.

—Déu vos dó bon dia!... Déu vos dó bon dia!... Déu vos dó bon dia!... Déu vos dó bon dia!...—

Abocava'l saludo com una carretilla de focs d'artifici. Els manifestants, aleshores, varen voltar-lo, movent gran xivarri i donant-li empentes. Sort d'un urbano que se'n va encarregar abans de que'l malmetessin.

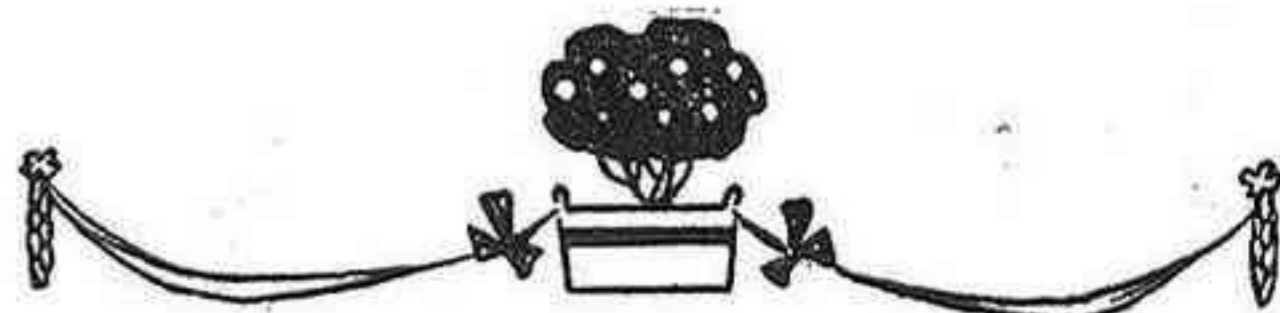
Cinc dies va estar l'Arcís d'observació en els calabòçs de Cà la Ciutat. Quan, al cap dels cinc dies, se'n entornava cap a Sant Cugat, va guardar-se molt bé de saludar a ningú, fins passades les barraques dels consums. Pel camí anava dient:

—Ara ja ho sabré per a una altra vegada. Allà on comencen els «fielatos», allà acaben la cortesia i els bons modos.—

I, a l'arribar a la carretera de càl Gomis, dirigint-se al burot de tanda, va exclamar, com aquell qui és treu un pes del damunt:

—Déu vos dó bon dia!

XARAU

DE L'HISTORIA DE LA BALLARUGA

Dançarina romana que servia d'anunci a un acreditat fabricant de llençols del temps de Titus Flavius.

PAPERAM

Petites proses, per R. Suriñach Sentles.—L'obra d'un romàntic estilist a la moderna. El llibre sembla un breuari religiós, per fora, i realment exalta'l llegidor a la devoció, per dintre, doncs aqueixes petites proses no són sinó intenses oracions d'un cor de poeta a la Natura i a l'Humanitat. Un aplec de notes sentides, vistes o viscudes, desenrotllades amb un acert excel·lent; impressions rapidíssimes que per la delicadesa del seu fons i la seva musicalitat arriben sovint a emocionar-nos; heusaquí lo que són aqueixes belles pàgines d'en Suriñach.

Textura mecànica de la seda, per P. Ponci.—Estudia d'una manera metòdica totes les operacions per les quals passa la seda, desde la seva preparació fins a l'enllestiment de les peces. Ens mostra el teler mecànic, descrivint-nos tots els seus aparells, i procediments per a la manipulació i conservació de les màquines. En resum: un gran llibre per a la cultura tècnica dels nostres obrers, que honra al seu patrocinador, el Col·legi d'Art Major de la Seda, i al seu editor, don Gustau Gili.

Milà i Fontanals.—Hem rebut el llibre d'*Elogis* al celebrat mestre, escrits per mossèn M. Costa i Llobera, J. Franquesa i

Gomis, J. Torras i Bages i A. Rubió i Lluch. Conté, ademés, un projecte per a l'edició definitiva de les seves obres, original de don J. Roig i Roqué.

Química popular, per C. Brugués.—S'ha publicat la segona edició, notablement augmentada; d'aquesta obra, l'importància de la qual pot jutjar-se a l'observar que són molts els establiments d'ensenyança que l'han adoptada de text.

La darrera disbauxa.—Impressió tràgica, original de Rosend Llurba. Amb aquesta emocionant obreta escènica va guanyar el senyor Llurba un premi d'honor en el concurs de diàlegs organitzat per la revista *De tots colors*.

La Palabra.—Amb aquest títol acaba de sortir, a Madrid, una interessant revista taquigràfica, destinada a difundir conferències científiques i literàries. En el primer número inserta un discurs d'en Moret i un altre de donya Aurora Càceres.

Exposició de Miniatures persas e indo-persas.—És el catàleg d'aqueixa exposició, que tant èxit ha obtingut a les Galeries Dalmau. Conté interessants gravats i un ben acabat estudi d'en Miquel Utrillo.

La Jutgesa.—Cançó popular catalana, amb sa melodia per a piano. És el fascicle xcv de la col·lecció «Cançoner Popular».

El Libro Popular.—Les darreres noveletes publicades per aquesta revista, són: *El misterio de los ojos claros*, per Pere Mata; *El Milagro*, per V. Blasco Ibáñez; *Flèripa*, per Cristòfol de Castro; i *El Retorno*, per A. Hoyos i Vinent.

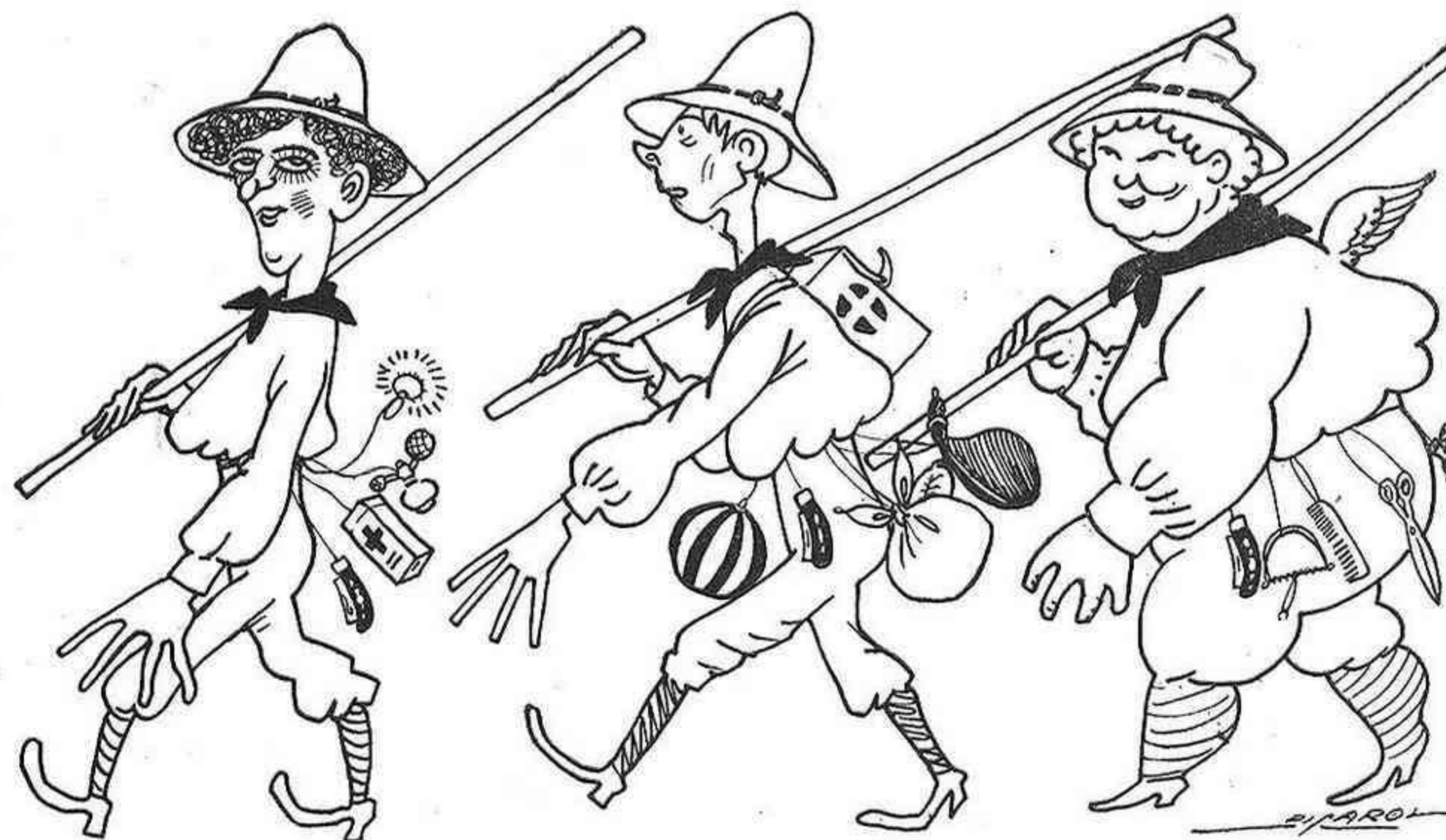
Postals il·lustrades.—Hem rebut mostra de les postals reproducció dels esparvers que feren niu al campanar del Pi i que, un cop morts, foren dissecats per «El Preparador-Conservador del Museu de Ciències Naturals» de Barcelona.

Guia Regional de Ferrocarrils.—Publicació mensual que conté tots els itineraris de Catalunya i demés detalls convenients als viatgers.

Crònica de la Fiesta del Arbol en España.—Acaba de publicar-se la corresponent a l'any 1911.

Els «boy-scouts» tal com se'ls imagina el senyor Bisbe.

Els «boy-scouts» tal com són en realitat.

NOTES D'ART

FAIANS CATALA.—En Josep Maria Llopis de Cassades exposa en aquests salons unes quantes obres de pintura.

Les seves principals qualitats són una lluminositat remarcable, i els seus principals defectes una sequetat de contorns i pobresa de matisacions que les fa un poc antipàtiques a primera vista. L'ús dels colors enters, quan no hi ha pas per part de l'artista un ver sentiment d'harmonia i una habilitat sintètica poderosa, donen a l'espectador una sensació desagradable, com la que produeix la desafinació en música.

En Llopis, en els seus jardins, està un poc *desafinat*; en canvi, en els interiors d'iglesies, devé just, i alguns cops harmònic, sense que's desdigni de la seva tècnica colorista.

Aplaudim aquestes últimes obres, però no podem fer-ho sense certes reserves respecte a les primeres.

SALÓ REIG.—En aquests esplèndids salons s'ha instal·lat una exposició d'obres

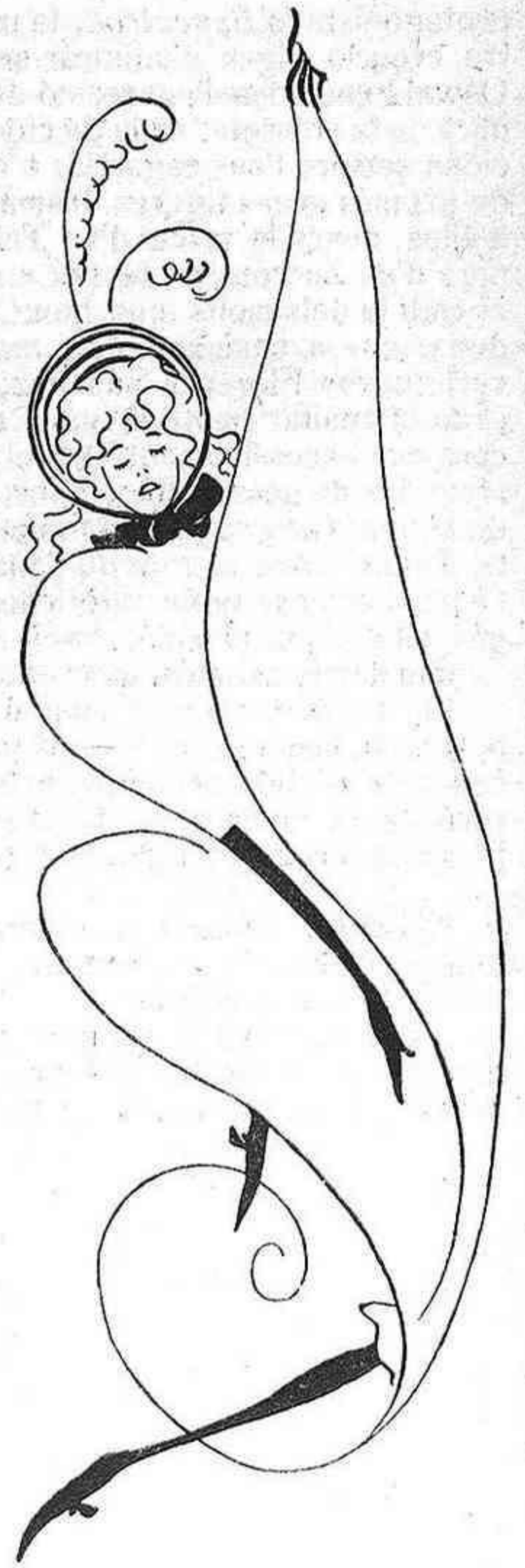

SILUETES SIMPLISTES

Pas de cake-walk.

Can-can montmartresc.

Dança serpentina.

antigues, dels segles XIV al XIX. Dita exposició val la pena d'ésser visitada, car hi han curioses mostres de diferents escoles, alguns exemplars de les quals no és pas gaire sovint que tenim ocasió de veure a Barcelona.

Es indubtable que l'exposició de càn Reig cridarà l'atenció dels aimants de la pintura antiga, i que fins pot ésser objecte de discussions sobre la paternitat de certes teles.

Nosaltres hi hem cregut veure obres ben notables, per a judicar les quals no'ns sentim amb prou ciència, ni, de tenir-la, ho permetria el poc espai de què disposem en nostre setmanari.

LICEO.—La reproducció d'una obra antiga, *Madame Angot*, i l'estrena de *La reginetta de la Rosa*, d'en Leocanvallo, han sigut les novetats que, en la darrera setmana, ens ha donat la companyia Caramba.

Madame Angot, obra que ha fet les delícies de nostres avis, resulta ja molt passada de moda per a aquests temps. No's pot

salvar d'altra manera que amb l'interpretació ajustadíssima i presentació luxosa que hi ha donat la companyia Caramba.

La senyora Ivanisi, cantant inimitablement, i la senyoreta Chapliuska, amb sa gràcia extraordinària, foren les heroïnes de la nit. L'orquestra, obeint la batuta del mestre Bellezza, com si hagués ensajat l'obra un mes seguit.

La reginetta de la Rosa, estrenada dimars, no tingué l'èxit que s'esperava, tractant-se d'un compositor de la fama d'en Leocanvallo. La música és bastant ramplona, abusant-se un xic dels valsos i galops. El llibre, que ve a ésser una paròdia dels amors del rei de Portugal, té alguna situació gràciosa, com l'entrada dels representants del poble al palau; però en general peca de xavacanería.

La senyora Ivanisi estigué, com sempre, a gran altura, deguent-se a ella i a la simpàtica Chapliuska, que l'obra passés com va passar. També estigué molt acertat l'actor encarregat del paper de preceptor, quin nom no recordem.

El mestre Bellezza, dirigint amb molt braó i entusiasme.

La presentació i direcció escènica, com no estem acostumats els barcelonins, és digna d'una companyia que dona gust anar-la a veure.

S'anuncia per a molt aviat *La principesa dei dollari*, que'ls que l'han vist feta per aquesta companyia, a Buenos Aires, elogiaren extraordinàriament.

ELDORADO.—El notable actor Tallaví segueix comptant les representacions per èxits personals. Darrerament ha interpretat tres grans figures d'un caràcter totalment distint una de l'altra, obtenint en totes justíssimes ovacions. En *Amo y criado*, obra còmica del clàssic repertori castellà, vàrem trobar-lo perfectament encaixat, detallant amb art i dient els versos com deuen dir-se: subratllant l'intenció i dissimulant els ripis. Del

protagonista d'*Espectros*, la magna obra d'Ibsen, ne fa una altra creació digna d'admirar-se i aplaudir-se. Aquell degenerat Oswald ens dona l'impressió de cosa real, i el seu drama, per obra de la sobrietat en la dicció i en el gest de l'artista, ens emociona sempre i ens esgarrija a estones, recordant-nos l'execució de les més grans figures dramàtiques, sense que se sembli a cap d'elles, doncs la tasca d'en Tallaví, tot detall d'estudi a la manera d'en Zacconi, no té, per això, res que veure amb la d'aquest ni amb la dels molts que hem aplaudit. Finalment, dimecres va donar-nos a conèixer *Los muertos*, drama del malaguanyat «uruguayo» Florenci Sánchez; obra de tesis antialcoholista, de gran intensitat emotiva, molt pintoresca i molt ben escrita, encara que excessivament crudel i negra en algunes escenes recarregades de pessimisme, sobre tot en les últimes, que semblen de *Grand Guignol*. Indubtablement, l'ajustada interpretació que en Tallaví dona al tipo de l'embrutit Lisandro, ajuda per molt a l'èxit d'aquesta obra patètica, que no deixa d'ésser una bella mostra de la producció dramàtica americana.

Els demés artistes, discretíssims, sobressortint les senyores.

I la presentació molt cuidada, així com la direcció, ont l'experta mà d'en Tallaví s'hi vegé primorosa, sobre tot en les escenes de conjunt del segon acte, que per llur moviment i vida'ns recordaren algunes del teatre d'Hauptmann, interpretades per les millors companyies estrangeres que'ns han visitat.

NUEVO.—Dimars, en aquest concurregut teatre del Paral·lel, va celebrar-hi son benefici el primer de nostres actors còmics, el popular Santpere.

Durant tota la nit, el públic no deixà la rialla dels llavis, prodigant-se-li, a l'acabar la funció, una ovació merescudíssima. Els amics l'obsequiaren amb valuosos presents.

LA CASTETAT

—No siga impertinent... No'm segueixi més... Es inútil, perquè tampoc farem res.
—Caram, noia!... Ni que fossis deixeble de l'Escola de Belles Arts!

Rebi nostra enhorabona'l simpàtic actor i que per molts anys pugui dedicar-se a la santa missió d'alegrar-nos el viure.

APOLO.—El dijous de la setmana passada celebrà la seva funció de benefici l'aplaudit actor còmic senyor Guilemany. S'estrenà una traducció del famós drama d'en Brieux, *La robe rouge*, duta a cap pels aplaudits autors senyors Fuentes i Ayné Rabell.

La toga roja, que aquest és el títol en castellà que al drama correspon, és una obra punyenta, que té, com totes les d'en Brieux, la virtut d'interessar desde que comença fins a la darrera escena. Se debat en *La toga roja* un assumpte palpitant. Fugen, els personatges que en l'acció intervenen, de tot episodi que no tinga estreta relació amb el drama que l'autor planteja.

La toga roja s'havia ja estrenat a Madrid. En Fuentes i l'Ayné renovaren a l'«Apolo» els aplaudiments que *allà dalt* havien escoltat. Junt amb la senyora Puchol i els senyors Rojas i Perelló, principals intèrprets, tingueren de presentar-se a escena per a recullir les aclamacions de l'auditori, nombrosíssim aquella nit.

Després de *La toga roja*, estrenà la companyia de l'«Apolo» *La gent del ferro*, sàinet en un acte, original d'en Francesc Ventosa, més conegut amb el pseudònim de *Paco dels billars*.

Se tracta d'una obreta sense pretensions, entretinguda a tot ésser-ho, i avalorada, ademés, amb un reguitzell de xistos, la major part d'ells naturalíssims. Va *La gent del ferro* encaminada, principalment, a posar en ridícol als valents d'ofici, que ho són *de boca*, la major part de les vegades. Alguns dels tipus que en l'obra intervenen estan perfectament apuntats. El senyor Ventosa, lo mateix que'ls intèrpretes del sàinet, sigué aplaudidíssim pel públic.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA.—Amb un ple a ves-sar va celebrarse, en la nit del dimecres de la setmana passada, la vetllada necrològica a la memoria del que fou president de l'«Orfeo Català» don Joan Millet i Pagès.

Don Lluís B. Nadal, secretari de dita entitat, va llegir un treball dedicat al difunt, ponderant els seus mèrits, la seva energia i el seu patriotisme, que sigué molt aplaudit. El benemèrit «Orfeo» va cantar *Al cel blau*, d'en Millet; *Montanyes regalades*, d'en Manen, que tingueren que repetir-se; *Captant*, d'en Nicolau, i *Canteu al Senyor* i *Un càntic nou*, de J. S. Bach, motet a vuit vèus, en dos chors. Aquesta última obra, que omplenà la segona part, d'una execució difícilíssima, produí una gran impressió en l'auditori. L'«Orfeo» estigué molt afortunat a l'interpretar-la, i fou premiat amb sorollosos i llargs aplaudiments.

Al final cantà *Els segadors*, que foren escoltats a peu dret per la nombrosíssima concurrència. Però ni en l'execució ni en els aplaudiments hi trobarem aquella energia i aquell foc d'altres diades. Involuntariament pensàrem en els funerals a Maura o en un cantet de mes de Maria.

—En el saló d'audicions íntimes del Palau, el diumenge passat va tenir lloc el recital de piano, dedicat a la música moderna, per en Joan Millat. Aquest jove pianista donà a conèixer obres de C. Debussy, Erik Satie, F. Schmitt i J. Turina, fins avui no executades a Barcelona. També interpretà *Una exposició de quadros*, de M. Moussorgsky; aquesta última ja coneguda.

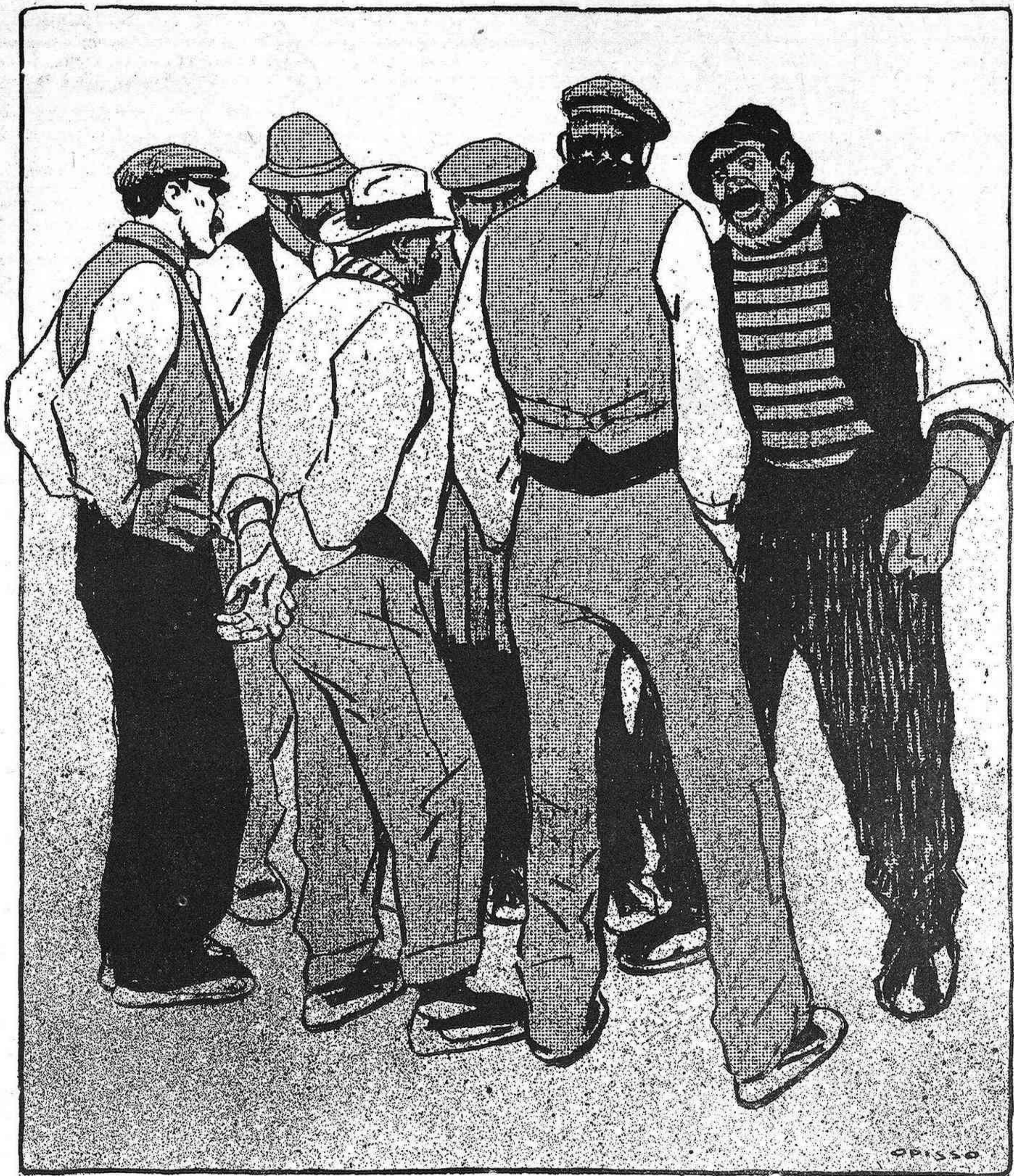
En Millat es demostrà com un notable executant. Posseeix un mecanisme perfecte i una dicció clara i precisa, que li valgué molts i merescuts aplaudiments de la nombrosa concurrència que omplenava de gom a gom el saló. Sobre tot en les obres de F. Schmitt, *Claustre* i *Toc d'agonia*, produí veritable sensació.

Li augurem un bell pervenir, si no desmaia en l'estudi i serva l'entusiasme per l'art, que'ns demostrà en el recital del passat diumenge.

ESQUELLOTS

LA Xirgu i el seu espòs han fet, de poc, la seva entrada a Madrid.

Arribar a Madrid i canviar de nom ha estat una mateixa cosa. La Xirgu's diu, ara, la Xirgú; així, amb un accent sobre la u. La Xirgu (la Xirgú) ha parlat amb *El Duende de la Colegio-*

REPUBLICANS

—Doncs, jo, sento que no s'hagi fet l'unió; i em sab greu pel què diràn.
 —Què vols que diguin.
 —Que som clericals; que no hem volgut barrejar perquè és Quaresma.

ta. Ha parlat del seu començament, dels seus entusiasmes..., dels seus èxits..., i fins dels seus amors.

A l'arribar al capítol del seu matrimoni, diu el redactor de l'*Heraldo*:

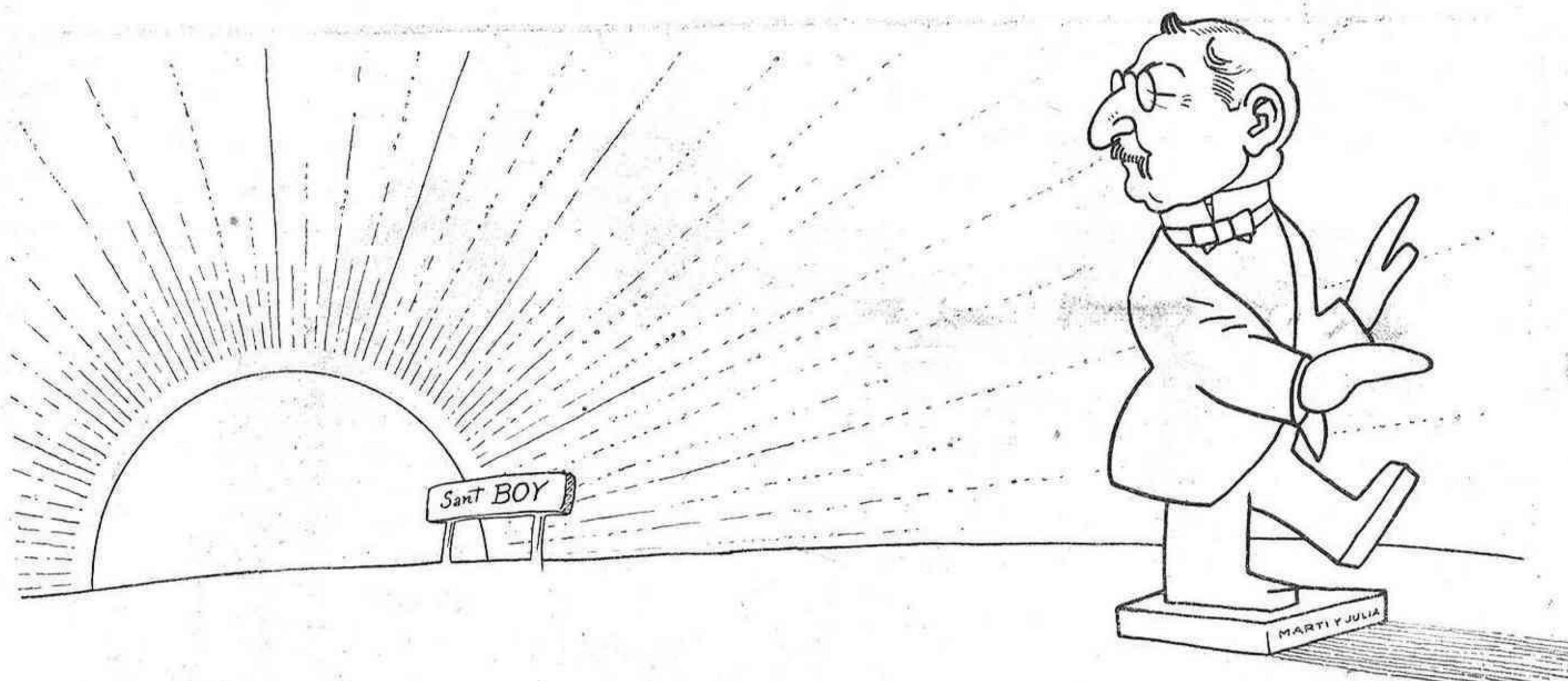
—¿Y cómo fué casarse?—pregunté yo, de improviso, á Margarita Xirgú.

Y la actriz respondió vivamente:
 —Estos cinco últimos años fueron de trabajo, lucha, ensueños y amor. Hace dos años nos casamos.

—¿Conocía usted á Margarita?—pregunté al marido.
 Y él me respondió:
 —Mi hermano trabajaba con ella, y un día yo le llevé un sombrero de copa.
 La Xirgú interrumpió rápidamente:
 —Mi marido es tintorero, ¿sabe usted?
 Y el marido de la Xirgú miró á la actriz con ojos pletóricos de cariño.

Un veritable poema!

ELS CASANOVISTES

— Quin humor, també, aquest martrel!... Vès on va tenir el mal gust de morir-se... Ara, per ell, cada any haurem d'anar a Sant Boi.

EL nostre estimat amic i company de redacció, en Josep Burgas, ha partit a Marsella, per a acompanyar al seu germà Francesc, qui emprèn un viatge a Filipines.

A tots dos els hi desitgem un felíç viatge, durant el qual els acompanyarà nostre carinyós record.

LA premsa de tot el món s'ha ocupat, preferentment, aquesta setmana, de la mort tràgica del capità Scott, nova víctima de la deria exploradora del Pol Nord.

El meu adroguer ho deia, l'altre dia:

— Realment, això del Scott ha d'haver produït una gran emulsió en tots els països civilisats. Però, voleu dir que, tot plegat, no serà un gran anunci per a l'oli de fetge de bacallà?—

L'adroguer potser hi toca.

Els anglesos són capaços de tot.

EL nostre Excel·lentíssim torna a preocupar-se seriosament del projecte de cases barates per a obrers.

Ara mateix fa dotze anys que'ls barcelonins ne senten parlar d'aqueixa reforma en embrionatge.

No és aventurat, doncs, suposar que les cases barates, al menys per lo que toca als regidors de la comissió, sortiran cares de substància gris.

Perquè... mireu que n'han costat, d'hores de rumiar, per la gràcia de Déu!

L'Ajuntament té'l propòsit d'adquirir la balena de tretze metres que darrerament s'exposava al Paral·lel, a l'objecte d'enriquir el Museu Municipal, que, segons diuen, no conté cap exemplar d'aqueixa espècie.

De balenes, potser no'n tindrà cap, l'Ajuntament...

Però de dofins, de taurons i d'anfrites... Déu n'hi doret, dels que posseïx!

EL Govern ha condecorat als obrers tramviaris que's prestaren a fer d'esquirol durant la vaga carril·laire.

La condecoració ha consistit en una medalla de coure de les nomenades d'Isabel la Catòlica; i, segons paraules del senyor Anido, els ha sigut imposada per a que serveixi d'estímul i de exemple als demés tramviaris.

Romanços, ha de servir-los d'estímul una medalleta d'Isabel.

Ja saben els cobradors de l'Inglès que les «isabelines» no passen.

LA Junta d'Espectacles ha fet tancar tres o quatre cines més. Alabat siga Edison!

Sà com llà també havien d'acabar essent «pasto de las llamas, víctimas del voraz elemento...».

Havent de morir un dia o altre, tant se val que morin ara tot seguit.

I que morin sols.

AL final del seu magnífic discurs, va dir en Lerroux, el dia de l'homenatge:

— Una de dos: ó soy un vivo ó soy un inocente.—

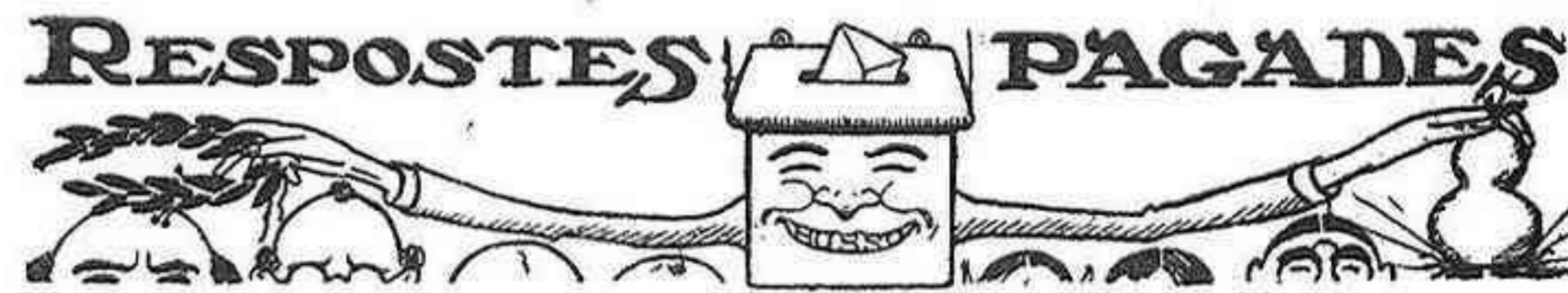
Conformes, de tota conformitat.

Però, no «una de dos», sinó totes dues coses a la vegada: un viu per se i un inocent per accidens.

Es viu perquè ho és, i és inocent perquè's creu amagar la vivor.

I prou.

Es dir, ell potser encara no'n té prou, per això...

Ganxet: No recordo tal treball en vers. Devia extraviar-se. Ja'm farà l'obsequi de repetir l'envió, si és que'n té copia. Ho llegirem amb molt gust. —Pere Noro: Ja és bastant exòtica, ja. Lo que hi ha és que'ls versos no fan gala d'aquella difícil facilitat de que'ns parlen els clàssics. —Robert Montero: No encara, home, no encara. Les «caramelles», per Pasqua! —Josep Bernet Torras: Opino que aquesta vegada tampoc ha estat ungit de la santa inspiració. De tots modos, el felicito, perquè veig que's pren en serio lo de les normes ortogràfiques. —Joan Aubert i Manent: Li recomano les normes. I a vostè no sols les ortogràfiques, sinó les de sintaxis, i les poètiques i les de bon gust en tots els aspectes grafològics. —P. Queraltó Tolosa: Les seves xarades entren en cartera en espera d'una ocasió que'ls siga propícia. I mercès.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8

BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Sortirà la setmana que ve

NOVISSIMA
Ortografia Catalana
VOCABULARI ORTOGRÀFIC

contenint més de 7000
paraules, escrites se-
gons les NORMES DE
L'INSTITUT D'ESTUDIS
CATALANS i les obres
i treballs dels millors
filòlegs, ordenat i ano-
tat per

A. ROVIRA I VIRGILI

OBRA NUEVA

EUGENIO NOEL

**REPÚBLICA
Y FLAMENQUISMO**

Ptas. 1'50

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomo 116

Prosa epistolar

coleccionada por J. GIVANEL MAS

Un tomo Ptas. 0'50

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

NOSTRA SENYORA DE L'ABUNDANCIA

QUI ÉS L'ULTIM?